

A jeruzsálemi zsinat

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 2Mózes 12:43-49; 3Mózes 18:30;
Apostolok cselekedetei 15; Róma 3:19, 30; Galata 2:11-13;
Jelenések 2:14, 20

„Sőt inkább az Úr Jézus Krisztus kegyelme által hisszük, hogy megtartunk, miképpen azok is” (ApCsel 15:11).

Pál és Barnabás több mint két év után tért vissza a szíriai Antiókiába. Természetes, hogy jelentést akartak tenni az egész gyülekezetnek, akik misszionáriusként küldték el őket. A beszámolóban viszont nem a saját teljesítményükre helyezték a hangsúlyt, hanem arra, amit Isten vitt végbe rajtuk keresztül.

A jelentés tárgya természetesen a pogányok között végzett misszió volt, noha sok zsidó is csatlakozott a hívőkhöz. Kornéliusz esete óta viszont fontos kérdéssé vált a körülmételetlen pogányok megtérése (ApCsel 11:1-18), most pedig különösen bonyolódott a helyzet, mivel nagy csoportokban nyertek gyülekezeti tagságot. Sok jeruzsálemi hívőt ez zavart. Szerintük a pogányoknak először körül kellene metélniük magukat, azaz zsidó prozelitává kellene válniuk, hogy Isten népének a részei lehessenek és közösségbe léphessenek velük.

Az apostolok cselekedetei 15. fejezete arról szól, hogy a pogány kérdés kritikusszintet ért el, és hogyan működött együtt az egyház a megoldás érdekében. A jeruzsálemi tanács fordulópont lett az apostoli egyház történetében a világszéles küldetéséhez való viszonyában.

A VITATOTT KÉRDÉS

Az antiókhiai gyülekezet már a kezdetektől fogva (görög) zsidókból és körülmetéletlen pogányokból (ApCsel 11:19-21; Gal 2:11-13) állt, akik úgy tűnik, békés közösségben éltek egymással. Ezt a közösséget viszont szétzilálta a Jeruzsálemből érkezett hívők csoportja.

Olvassuk el ApCsel 15:1-5 verseit! Milyen problémával nézett szembe az egyház?

Hagyományosan judaizálóknak hívták azokat, akik Júdeából érkeztek, és talán éppen őket nevezi az 5. vers hívő farizeusoknak. Nem szabad meglepődnünk a farizeusok egyházon belüli jelenlétén, hiszen megtérése előtt maga Pál is az volt (Fil 3:5). Úgy tűnik, ez a csoport saját indíttatásból érkezett Antiókhiaába (ApCsel 15:24), bár egy későbbi jelenet, ami szintén ott játszódott, azt mutatja, hogy a zsidók közül néhányan, köztük az apostolok is, kényelmetlenül érezték magukat a gyülekezetben a körülmetéletlen pogányok jelenlétében (Gal 2:11-13).

Pál a Galáciai levélben negatív módon szólt a judaizálókról, úgy nevezte őket, hogy zavarkeltők (Gal 1:7; 5:10), „*hamis atyafiak*” (Gal 2:4), akiknek valódi célja gátolni az evangélium szabadságát, a megtért pogányokat pedig a törvényeskedés rabszolgaságába taszítani. Üzenetük lényege elég egyszerű volt: a pogányok nem üdvözülhetnek, ha nem metélik őket körül és nem tartják be az összes többi zsidó ceremóniális törvényt. Hitük szerint az üdvösség egyedül Isten szövetségi közösségében található meg, az Ószövetség értelmében pedig nem lehetett csatlakozni Isten választott népéhez, csak úgy, ha körülmetélkednek (1Móz 17:9-14; 2Móz 12:48). Röviden, a pogányok csak akkor üdvözülhetnek, ha előbb zsidó prozeliták lesznek.

Pál és Barnabás természetesen nem érthetett egyet ezekkel az elvárásokkal, amelyek ellentmondtak az evangélium szellemének. A júdeai látogatók agresszív fellépése viszont heves vitákat váltott ki. ApCsel 15:2 versében a *stasis* szó jelentése „háborúság” vagy „vetekedés”. A kérdés ugyanakkor túlságosan fontos volt ahhoz, hogy csak helyi szinten foglalkozzanak vele. Az egyház egysége forgott kockán. Az antiókhiai testvérek ezután úgy döntöttek, küldötteket indítanak Jeruzsálembe, köztük Pált és Barnabást, hogy megoldást találjanak.

Képzeljük magunkat a judaizálók helyébe! Milyen érveket hoznánk fel az ügyünk mellett?

KÖRÜLMETÉLKEDÉS

A körülmételkedés volt az egyik kérdés ebben a vitában. Nem emberi rendelkezés volt (vö. Mt 15:2, 9), hanem maga Isten parancsolta meg Ábrahám leszármazottainak mint annak szövetségi jelét, hogy a kiválasztott népe lettek (1Móz 17:9-14).

Olvassuk el 2Móz 12:43-49 szakaszát! Kit kellett még körülmételni a született zsidókon kívül?

A szövetség áldásai nem korlátozódtak a született izraelitákra, hanem kiterjedtek a szolgákra vagy az átmenetileg köztük tartózkodó idegenekre, akik csak részesülni akartak azokban, amennyiben körül voltak metélve. Utána az idegen ugyanolyan státuszt szerzett Isten előtt, mint a született izraeliták: „*legyen olyan, mint az országnak szülötte*” (2Móz 12:48). A körülmételés tehát nélkülözhetetlen volt ahhoz, hogy (a férfiak) teljes jogú tagjai lehessenek Isten szövetségi közösségének. Mivel Jézus volt Izrael Messiása, természetes, hogy a judaizálók kitartottak álláspontjuk mellett, amely szerint egyetlen pogány sem élvezheti az Istentől jövő üdvösség áldásait, mielőtt zsidóvá lenne.

Olvassuk el Róm 3:30, 1Kor 7:18, Gal 3:28 és 5:6 verseit! Hogyan értelmezte Pál a körülmételést?

Amikor ezek a férfiak azt mondták, hogy a pogányok nem üdvözülhetnek, mielőtt a judaizmushoz csatlakoznának, összekevertek két dolgot: a szövetséget és a megváltást. Az még nem garancia az üdvösségre, ha valaki Isten szövetségi közösségének a tagja (Jer 4:4; 9:25). Ráadásul maga Ábrahám is hit által üdvözült (igazult meg), ami még korábban történt, és nem azért, mert körülmételkedett (Róm 4:9-13). Az üdvösséget hit által nyerjük, míg a szövetséggel Isten kegyelmesen gondoskodott arról, hogy az egész világ megismerje Őt és megváltási tervét. Ezzel a céllal választotta ki Izraelt (1Móz 12:1-3). A baj viszont az volt, hogy ezek a hívők üdvösség kérdésének tekintették a körülmételkedést, mivel túl szoros kapcsolatot feltételeztek a szövetség és a megváltás között. Isten megmentő kegyelme azonban nem ott munkálkodik, ahol az emberi cselekedetek. Elferdítették az evangélium igazságát azzal, hogy a körülmételkedést rá akarták erőltetni a hívő pogányokra (Gal 1:7; 2:3-5), lényegében semmibe vették Isten kegyelmét (Gal 2:21), mintha Jézusra nem lenne szükség (Gal 5:2), továbbá tagadták az üdvösség egyetemes jellegét (Kol 3:11; Tit 2:11). Pál semmiképp sem érthetett egyet az efféle gondolkozással.

A VITA

Olvassuk el ApCsel 15:7-11 részét! Mit mondott Péter a jeruzsálemi vita idején?

Lukács természetesen nem tesz jelentést mindenről, ami a találkozó során történt. Érdekes lenne tudni például, hogy a judaizálók mivel támasztották alá érveiket (ApCsel 15:5) és mit válaszolt Pál meg Barnabás (ApCsel 15:12). Viszont az is mutatja Péternek és Jakabnak az apostolok közötti jelentőségét, hogy csak az ő beszédük maradt ránk.

Beszédében Péter az apostolokat és a véneket szólította meg, és a Kornéliusszal való, pár évvel korábbi tapasztalatára emlékeztette őket. Lényegében ugyanazzal érvelt, mint korábban a jeruzsálemi testvérek előtt (ApCsel 11:4-17). Maga Isten mutatta meg, hogy elismeri Kornéliusz megtérését (bár körülmetéletlen pogány volt), amikor neki és háza népének ugyanúgy adta a Lélek ajándékát, mint pünkösdkor az apostoloknak.

Gondviselésében Isten nem mást, mint Pétert használta fel arra, hogy meggyőzze a júdeai hívőket: Ő nem tesz különbséget a zsidók és a pogányok között az üdvösség tekintetében. Nem lehetett a hívő pogányokat tisztátalanak tartani azért, mert nem feleltek meg az ószövetségi szabályoknak és előírásoknak, ha maga Isten tisztította meg a szívüket. Péter utolsó kijelentése nagyon hasonlított arra, amit Páltól is várnánk: *„Ellenben mi abban hiszünk, hogy az Úr Jézus kegyelme által üdvözülünk. Éppen úgy, mint ők”* (ApCsel 15:11, RÚF).

Olvassuk el ApCsel 15:13-21 verseit! Milyen megoldást kínált Jakab a pogány kérdésre?

Jakab beszédéből arra következtethetünk, hogy köztisztületnek örvendett (vö. ApCsel 12:17; 21:18; Gal 2:9, 12). Attól függetlenül, hogy mit érthetett Dávid sátrának újjáépítése alatt, ami Ámósz próféciájában Dávid dinasztiájának helyreállítását jelenti (Ám 9:11-12), a fő célja volt bemutatni: Isten már gondoskodott a pogányok csatlakozásáról, így bizonyos értelemben újraalkotta „a saját népét”, tehát őket is be lehet fogadni Izrael soraiba.

Ezért elhatározta, hogy nem lehet több megkötést szabni a pogány megtértekre azon kívül, amit amúgy megkívántak azoktól az idegenektől, akik Izrael földjén akartak élni.

AZ APOSTOLI RENDELET

Olvassuk el ApCsel 15:28-29 szakaszát! Milyen négy tilalmat kötött ki a tanács a megtért pogányokra vonatkozóan?

A hívő pogányokat mentesítették a körülmetélés alól, amikor csatlakoztak az egyházhoz, mert az üdvösség hit által történik. Négy dologtól azonban tartózkodniuk kellett: 1) a pogány szertartásokon a bálványoknak áldozott húsoktól, amelyeket templomi ünnepeken felszolgáltak vagy a piacon árultak; 2) a vér fogyasztásától; 3) a fülva holt állatok húsától, amiből nem engedték ki a vért; 4) a paráznaság különféle formáitól.

Ma a keresztények többsége csak egy bizonyos korra érvényes ajánlásnak tartja az étkezéssel kapcsolatos tilalmakat (első három tiltás). Érvelésük szerint ezek különösen visszataszítóak voltak a zsidóknak, és csupán a zsidók meg a pogányok közötti szakadékot próbálták áthidalni velük. Gyakran arra is hivatkoznak, hogy a keresztényeket nem köti a többi ószövetségi törvény, így a *Mózes harmadik könyvében* található étkezési törvények (*Mózes harmadik könyve* 11. fejezet) és a szombat parancsolata sem (2Móz 20:8-11), amelyek hiányoznak ebből a listából.

A Szentlélek vezetése alatt (ApCsel 15:28) az apostolok és a gyülekezet vénei megismételték *Mózes harmadik könyve* 17-18. fejezeteinek szabályait, amelyek kifejezetten az Izrael területén élő idegenekre vonatkoztak.

E tiltások a pogányság megtagadását jelentik *Mózes harmadik könyve* összefüggésében. Az idegennek, aki Izraelben kívánt élni, el kellett szakadnia pogány szokásaitól (3Móz 18:30). A pogány háttérű hívőknek szintén határozottan ki kellett állniuk a pogánysággal szemben, ha csatlakozni kívántak az egyházhoz.

Ez viszont csak az első lépés volt. Aki már csatlakozott, attól természetesen elvárták, hogy kövesse Isten akaratát, betartsa az egyetemes, Mózes kora előtti parancsolatokat, amelyek nem kifejezetten ceremoniálisak, mint a szombat (1Móz 2:1-3); és nekik is különbséget kellett tenniük a tiszta és tisztátalan ételek között (1Móz 7:2).

Jel 2:14, 20 verseiből is nyilvánvaló például, hogy a rendelet nem ideiglenes hatályú, ugyanis itt megismétlődik az első és az utolsó tiltás, valamint közvetett utalást találunk a másik kettőre is. Történelmi bizonyítékok mutatnak arra, hogy a keresztények hosszú idővel az újszövetségi időszak után is kötelező érvényűnek tekintették ezt a rendelkezést.

LEVÉL JERUZSÁLEMBŐL

Olvassuk el ApCsel 15:22-29 részét! Még milyen intézkedéseket hozott a jeruzsálemi gyülekezet a tanács döntésével kapcsolatban?

Az első intézkedésük az volt, hogy levelet írtak a pogány hívőknek, amelyben értesítették őket a döntésekről. A levél, amit az apostolok és a jeruzsálemi vezetők nevében küldtek, hivatalos irat volt, mutatta a jeruzsálemi gyülekezet tekintélyét a többi keresztény közösség előtt, bizonyára az apostolok vezetése miatt. Kr. u. 49-ben írták, és ez a zsinat legvalószínűbb dátuma. Minden bizonnyal ez az egyik legkorábbi keresztény dokumentum, ami fennmaradt.

A jeruzsálemi gyülekezet még elküldött két követet is, Júdás Barsabást és Silást, hogy kísérik el Antiókhiaiba Pált meg Barnabást. Az volt a feladatuk, hogy elvigyék a levelet és megerősítsék a tartalmát.

Olvassuk el ApCsel 15:30-33 szakaszát! Hogyan fogadta a levelet az antiókhiai gyülekezet?

Amikor felolvasták a levelet, a gyülekezet örömmel vette a bátorító üzenete miatt, hogy nem várták el a megtért pogányoktól a körülmetélkedést. Nem kifogásolták a levélben megfogalmazott kívánalmakat (a négyelemű apostoli rendeletet). Így legalábbis elméletben, megoldódott a korai egyházat megosztó első, legsúlyosabb vita. A tanácskozás végén a jeruzsálemi gyülekezetvezetők teljes mértékben elfogadták Pál evangéliumát, a közösség jobbát nyújtották neki és Barnabásnak az elfogadás és a bizalom jeleként (Gal 2:9). Csakhogy azok a zsidó keresztények, akik továbbra is a zsidó törvények szerint éltek, kimondottan problémásnak tartották azt, ha asztalközöséget kellett vállalniuk a pogányokkal, akik minden szándékuk ellenére rituális értelemben tisztátalanok maradtak.

Ez a kérdés megmutatkozik például Péter esetében is Gal 2:11-14 verseiben. Ellen G. White azt írja: „Még a tanítványok sem voltak mind hajlandók a gyűlés határozatát készségesen elfogadni” (*Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 131. o.).

Legyünk őszinték önmagunkkal: mennyire esik nehezünkre közösséget vállalni más fajból, kultúrából vagy akár eltérő társadalmi osztályokból származó hívőkkel? Hogyan tisztíthatjuk meg magunkat ettől a merőben evangéliumellenes hozzáállástól?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„A zsidó megtértek általában nem voltak hajlandók oly gyorsan haladni, mint ahogyan Isten gondviselése megnyitotta az utat. Az apostoloknak a pogány területeken elért eredményéből tisztán látszott, hogy a közülük megtértek száma messze felülmúlja a zsidó megtérteket. A zsidók féltek, hogyha korlátozó törvényeik megtartása nem lesz kötelező a pogányokra a gyülekezeti tagság feltételeként, a zsidók nemzeti sajátossága, amely eddig megkülönböztette őket minden más néptől, eltűnik az evangélium üzenetét elfogadók között” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 125. o.).

„A zsidó-keresztények a templom látkörében élve hajlottak arra, hogy visszatérjenek a zsidó nemzet különleges kiváltságaihoz. Amikor látták, hogy a keresztény egyház eltér a szertartásoktól és a zsidó hagyományoktól, és ráeszméltek arra, hogy a zsidó szokásoknak tulajdonított szentség az új hit fényében nemsokára elvész, nőtt a felháborodás Pállal, mint olyasvalakivel szemben, aki nagymértékben oka e változásnak. Még a tanítványok sem voltak hajlandók a gyűlés határozatát készségesen elfogadni. Egyesek a szertartás törvényeiért buzgólkodtak és rosszallóan tekintettek Pálra, mert úgy gondolták, hogy a zsidó törvények kötelezettsége iránti elvei lazák” (i. m. 130-131. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Térjünk vissza a csoportban a hétfői rész utolsó kérdéséhez! Hogyan érthetjük meg, hogy a „helyes” egyházhoz való tartozás nem garantálja az üdvösséget? Példának okáért, az ókori Izrael bizonyára a „helyes egyház” volt, de ez nem jelenti azt, hogy mindenki üdvözülni fog belőle. Milyen előnyünk származik abból, ha az igaz egyházhoz tartozunk, még ha ez nem is garantálja az üdvösségünket?
2. A körülmételetlen pogányoknak a hívők közösségébe való befogadása volt az egyik legfontosabb testületi kérdés, amivel a korai egyház találkozott. Melyek lehetnek ma egyházunkban az ehhez hasonlítható helyzetek? Mire mutat rá *Az apostolok cselekedetei* 15. fejezetének példája azzal kapcsolatban, hogy miként járjunk el ezekben?
3. Kérjünk meg néhány embert az osztályban, képviseljék azoknak a zsidóknak az álláspontját, akik megkivánták a pogányoktól, hogy zsidó prozelitává váljanak, mielőtt csatlakozhattak volna az egyházhoz, amit (helyesen) az Izraelnek adott szövetségi ígéret kiterjesztésének tekintettek.

KERESZTURY DEZSŐ:

ESTI IMÁDSÁG

Ó, milyen vak homályba futnak,
kik nélküled indulnak útnak!
A kezemet nézem: leszárad;
szívem sívó homokkal árad.

Valamikor kézen vezettél;
szökni akartam, nem engedtéél.
Csend volt szívemben és a csendben
szavad szólt csak, mindennél szebben.

Én Istenem! Hívj vissza engem!
Magam maradtam, eltévedtem.
Légy bátorságom, bizodalمام!
Ó, légy úrrá megint Te rajtam!